

Èxode urbà i renaixement rural? Les migracions internes de les ciutats i el món rural durant la pandèmia de la covid-19

Durant els temps més durs de la pandèmia de la covid-19 es va instal·lar als mitjans de comunicació, amb àmplia repercussió a la societat, un discurs dominant: l'aparició d'un èxode urbà notable i un creixement de les àrees rurals, afectades fins aleshores per processos d'intensa despoblació. Aquest discurs de canvi residencial, construït a partir de l'acumulació de petites històries, no es va fonamentar, però, amb dades de rigor estadístic. En aquesta conferència avaluarem quin ha estat el veritable impacte de la pandèmia sobre la migració interna de les ciutats i les àrees rurals amb informació recopilada per l'Institut Nacional d'Estadística entre els anys 2020 i 2021.

Sara Sánchez Bernabeu

La conferència inaugural del curs 2022-2023 de la Societat Catalana de Geografia va tenir lloc el dimarts 18 d'octubre a la Sala Pi i Sunyer de la seu de l'IEC a Barcelona. L'encarregat fou Joaquín Recaño, professor titular de Geografia Humana del Departament de Geografia de la Universitat Autònoma de Barcelona i investigador associat del Centre d'Estudis Demogràfics, sota el títol “Èxode urbà i renaixement rural? Les migracions internes de les ciutats i el món rural durant la pandèmia de la covid-19”. L'acte només es va poder seguir presencialment, sense retransmissió a distància, i aplegà una nombrosa assistència.

Les paraules inicials foren a càrrec del president de la SCG, Rafael Giménez-Capdevila, que destacà el gran objectiu d'aquest curs: l'organització del Congrés de l'EUGEO, al setembre de 2023 a Barcelona. La vicepresidenta Anna Ortiz introduí el conferenciant, de qui destacà el llarg recorregut en estudis sobre migracions.

Joaquín Recaño inicià la conferència a partir d'un titular d'un diari sobre la mobilitat residencial a Espanya durant la pandèmia, on es constatava una contradicció amb el mapa que il·lustrava l'article. El periodisme de dades, generalment sense anàlisi, juntament amb l'especulació dels mitjans de comunicació sobre la “fi de les ciutats” durant la pandèmia de la covid-19, va ser el punt de partida de l'exposició del ponent.

L'explicació inicial va incloure aspectes com l'aparició del teletreball i l'empadronament tàctic, com també el fet que durant la pandèmia, els moviments migratoris interns van donar-se a distàncies relativament curtes, cap a àrees suburbanes majoritàriament.

El punt culminant de la conferència va ser l'exposició dels resultats d'un estudi recent realitzat pel mateix Joaquín Recaño. Inicialment, va mostrar les dades de migració abans i durant la pandèmia, on s'observava que, tot i la pandèmia, no va haver-hi gaires canvis en el nombre de moviments. Les següents dades van ser plantejades segons les sis tipologies de F. J. Goerlich, que classifica els

municipis segons tres variables: la demografia, el tipus de sòl i l'accessibilitat. Els resultats mostraven com les ciutats anomenades per Goerlich de tipus urbà-tancat van perdre alguns residents i, paral·lelament, els nous habitants que hi arribarien en situació normal, no ho van fer durant la pandèmia. A diferència, els municipis denominats rural-remot en van guanyar lleugerament.

Per completar encara més els resultats de l'estudi, el ponent va il·lustrar els moviments migratoris per grups d'edat durant la pandèmia. Les migracions internes van disminuir per als grups de gent jove i de gent gran, en canvi, van créixer les externes, sobretot amb l'arribada de gent jove.

A l'hora de concloure, el geògraf i demògraf va acabar la conferència deixant clar que les principals beneficiàries de les mobilitats durant la pandèmia van ser les àrees suburbanes, no les àrees rurals com molts mitjans havien afirmat sense dades de rigor estadístic. Altrament, va expressar que l'èxode rural ja existia, però durant la pandèmia, es va accentuar.

* * *